

**ОВОЛОДІННЯ МИСТЕЦТВОМ УПРАВЛІННЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Заболотна Т.М.

Аграрний сектор економіки характеризується певними особливостями, які відрізняють його від інших галузей народного господарства й зумовлюють проблеми у формуванні та використанні трудових ресурсів. Функціонування різних організаційно-правових форм господарювання та їх трансформація потребують опрацювання нових підходів до управління.

Важливим чинником, що впливає на результативність діяльності сільськогосподарського підприємства, постає ефективність менеджменту, яка безпосередньо залежить від керівництва (органу управління). Матеріали останніх спостережень за діяльністю керівників підприємств АПК свідчать, що вони, як правило, впливають на підлеглих загальноприйнятими методами.

Проте, успішнішими є ті господарства, в яких керівник індивідуально добирає з арсеналу способів впливу на людей ті методи, до яких він має схильність і вірить у їх раціональність та ефективність. При такому доборі він обов'язково враховує людські потреби, які визначаються характером особистості як у цілому, так і окремими його чинниками: віком, статтю, станом здоров'я, досвідом тощо. Саме в цьому і проявляється мистецтво управління, яке відбиває роль індивідуальних якостей керівника і формує стиль його роботи в досягненні організаційних цілей.

У вітчизняній науковій літературі проблеми формування стилю управління досліджуються такими вченими-економістами як Завадський Й.С., Хміль Ф.І., Данюк В.М., Пашко Л.А., Юрчишин В.В., Чорний Г.М. та іншими.

Мистецтво управління проявляється у спілкуванні керівника з персоналом, у здібностях неформального впливу на підлеглих, налаштуванні їх на ефективну роботу. Мистецтво управління визначає методи та прийоми розробки управлінських рішень, підходи до аналізу та оцінки кращого варіанту рішення серед можливих альтернатив [1]. Саме мистецтво управління обумовлює співвідношення формального та неформального управління, впливає на формування авторитету менеджера і прояв його лідерства. Суттєвою складовою мистецтва управління виступає вміння делегувати повноваження.

Помилковою є думка стосовно того, що мистецтво управління – це тільки те, що дається людині природою. Навпаки, складові мистецтва управління проявляються, формуються, вдосконалюються упродовж всього професійного життя. Найбільшого значення при цьому набувають інтуїція, досвід роботи, характер освіти, професіоналізм, тип мислення, рішучість та ініціативність.

З одного боку, мистецтво управління передбачає розвинуте вміння ефективно використовувати теоретичні знання, а з іншого – раціонально діяти в тих ситуаціях, для яких наука управління ще не напрацювала необхідних рекомендацій.

З метою оволодіння мистецтвом управління керівному складу будь-якого агроформування необхідно опанувати навички з організації оперативної роботи; розвитку ділових контактів; мотивації підлеглих до високопродуктивної праці. Особливого значення набувають організація сумісної праці та спілкування з підлеглими. При цьому вкрай важливим є

забезпечення єдності довіри та вимогливості – базового принципу, який «працює» на організацію «комунікативного простору»: довіряючи, керівник надає працівникам можливість максимально використовувати їх досвід, знання і здібності у виконанні завдань, а вимагаючи, він підвищує відповідальність

працівників за якість роботи та терміни їх виконання [4].

Мистецтво управління передбачає застосування і такого сучасного методу активізації потенціалу людини, розширення її можливостей як коучинг. Сутність коучингу полягає в індивідуальному тренуванні працівника, розвитку необхідних здібностей та навичок для досягнення поставлених цілей.

Не можна говорити про мистецтво управління, залишивши поза увагою високий рівень загальної культури керівника, його інтелігентність, наявність таких моральних якостей, як витримка, врівноваженість, стриманість, почуття відповідальності та обов'язку, піклування про загальні інтереси, вміння говорити та слухати інших, аргументувати свої розпорядження.

На нашу думку, оволодіння мистецтвом управління дозволить керівникам сільськогосподарських підприємств максимально використовувати можливості підлеглих, що сприятиме постійній життєздатності управлінської системи та її готовності до розв'язання поставлених завдань, а в загальному підсумку – впливатиме на підвищення ефективності функціонування підприємств АПК.